

Nyhetsbrev kommunale og regionale saker nr. 1, våren 2026

Spesialutsending for kommunale og regionale saker Olav Mydland

Innholdsfortegnelse

1. Recovery and Resilience Fund siste året. Hva kan vi lære?	2
2. Ny strategi for Europas østlige regioner	5
3. Industrial Accelerator Act – Made in Europe?	8
4. Mot nye statsstøtteregler i EU	10
4.1 Kommisjonen lanserer høring om nytt forslag til GBER	10
4.2 Kommisjonen med høring om nytt regionalstøttekart	13
5. EU ønsker å regulere korttidsutleie. Hvordan skal det skje?.....	14
6. Interreg – 70 prosent av midlene er fordelt	18
7. Boligpolitikk hva betyr det for forskjellige generasjoner?	19
8. EUs regionalpolitikk – største revisjon siden 1990-tallet. Hva er fallgruvene?	21
9. Europa – mot store demografiske utfordringer?	23
10. New European Bauhaus Festival den 9.-13. juni	27

Gode påkehilsener fra et Brussel hvor sommeren allerede har meldt sin ankomst!

1. Recovery and Resilience Fund siste året. Hva kan vi lære?

Den 29. januar arrangerte generaldirektoratet for økonomiske saker og finansielle tjenester (DG ECFIN) konferansen “Understanding the impact of the Recovery and Resilience Facility”, hvor Europakommisjonen presenterte hovedfunnene fra gjennomføringen av Next Generation EU programmet.

NextGenerationEU og RRF – et sentralt instrument for økonomisk gjenreisning

Recovery and Resilience Facility (RRF) er kjernen i EUs gjenreisningspakke Next Generation EU, etablert som respons på Covid-pandemien i 2020. Ordningen finansieres gjennom felles EU-opplåning og gir medlemsstatene tilskudd og lån til reformer og investeringer som styrker økonomisk motstandskraft. Minst 37 prosent av

midlene skal gå til grønn omstilling og 20 prosent til digitalisering. Utbetalingene er resultatbaserte og knyttet til mål og milepæler som medlemsstatene må oppfylle.

RRF representerer et betydelig steg i retning av større finanspolitisk integrasjon i EU.

Samtidig balanserer ordningen solidaritet med ansvar, ved at finansiering knyttes tett til konkrete reformforpliktelser.

Effekter: kortsiktig stimulans – langsiktig transformasjon

Økonomikommisær Valdis Dombrovskis understreket to hovedmål med ordningen: å støtte en rask økonomisk innhenting etter pandemien og å bygge en mer robust og konkurransedyktig europeisk økonomi.

Kortsiktige effekter

RRF har gitt tydelige positive impulser til europeisk økonomi gjennom:

- bedre finansielle markedsforhold og lavere rentemarginer
- økt økonomisk tillit
- betydelig vekst i offentlige investeringer

Dette har bidratt til høyere økonomisk aktivitet i mange medlemsland og styrket samhandlingen i det indre marked.

Langsiktige effekter

De mest transformative elementene ligger i de strukturelle tiltakene. Reformen innenfor blant annet styring, digitalisering, kompetanse og statsforvaltning vil først gi full effekt i økonomien flere år fram i tid. Disse langsiktige investeringene er avgjørende for å forbedre produktivitet og bærekraft.

Regionalpolitikken etter 2027: mot en hybridmodell

EUs regionalpolitikk står foran sin mest omfattende reform siden 1990-tallet. I forslaget til langtidsbudsjettet for 2028–2034 skisseres en ny modell som kombinerer elementer fra dagens samfunnspolitikk med arbeidsmåten i RRF.

Kjernen i forslaget er etableringen av Nasjonale og regionale partnerskapsplaner (NRPP) – én samlet plan per medlemsstat hvor flere fond samles under ett styringssystem.

Dette gir økt fleksibilitet og potensial for bedre målretting, men innebærer også risiko for sterkere nasjonal sentralisering og svekket regional innflytelse.

Mens dagens regionalpolitikk bygger på sterk regional forankring og omfattende partnerskap, er RRF mer sentralisert med begrenset regional deltakelse. Den foreslåtte hybridmodellen forsøker å forene disse to tradisjonene, men vekker bekymring for redusert flernivåstyring og utvanning av samfunnsmålene. Mer om disse utfordringene kan du lese om lengre nede i nyhetsbrevet.

Hva kan Norge lære av RRF?

RRF gir en rekke erfaringer som kan være relevante for norsk politikkkutforming, særlig i møte med grønne og digitale omstillingsbehov og store investeringsløft.

- *Tettere kobling mellom reformer og investeringer*

RRF viser at investeringer får større effekt når de kombineres med strukturelle reformer. Resultatbaserte utbetalinger sikrer gjennomføring og øker effekten av offentlige midler. En liknende modell kan være relevant i norsk sammenheng, både for koordinering og for måloppnåelse på tvers av sektorer.

- *Klare prioriteringer innen grønn og digital omstilling*

EUs tydelige tematiske prioriteringer har bidratt til rask mobilisering av ressurser. Dette viser verdien av klare prioriteringer i investeringspolitikken, også for Norge.

- *Forenklete prosedyrer gir raskere gjennomføring*

RRF har strømlinjeformet regelverk og redusert administrative byrder. Selv om Norge har robuste styringssystemer, kan EUs erfaringer med forenkling gi nyttige impulser.

- *Behov for styrket administrativ kapasitet*

Mangel på administrativ kompetanse og kapasitet, særlig lokalt, pekes på som en nøkkelutfordring i EU. Investering i forvaltningskapasitet – ikke bare prosjekter – har vært en viktig del av RRF og er av relevans også for Norge.

Next Generation EU og RRF har både styrket Europas økonomiske gjenreisning og satt rammene for en omfattende modernisering av EUs regionalpolitikk. Erfaringene viser at

kombinasjonen av reformer, investeringer og administrativ kapasitet er avgjørende for å lykkes med store samfunnsomstillinger og vil påvirke EUs neste langtidsbudsjett i stor grad.

2. Ny strategi for Europas østlige regioner

Europakommisjonen la 18. februar fram en omfattende melding om situasjonen i EUs østlige regioner langs grensene mot Belarus og Russland. Områdene er blant de mest utsatte i EU, preget av økonomisk tilbakegang, langvarig befolkningsnedgang og en forverret sikkerhetssituasjon etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina. Kommisjonen advarer om at regionene risikerer ytterligere svekkelse, økt fraflytting og større sårbarhet for ekstreme politiske aktører dersom utviklingen ikke snus.

Meldingen markerer et politisk skifte: fra en tradisjonelt økonomisk orientert regionalpolitikk til en strategi der sikkerhet og forsvar står langt tydeligere i sentrum.

Oversikt over EUs medlemsland med en grense til Belarus, Russland og Ukraina.

Fem hovedspor for å styrke EUs østlige regioner

Kommisjonen foreslår tiltak innen fem prioriterte områder som samlet skal styrke regionenes motstandskraft, stabilitet og utvikling.

1. Sikkerhet og forsvar

Styrking av sikkerheten er hovedpilaren i Kommisjonens tilnærming. Tiltakene omfatter:

- Videre utbygging av Eastern Flank Watch, European Drone Defence Initiative, European Air Shield og nye rombaserte overvåkingssystemer.
- Investeringer i militær mobilitet og dual-use infrastruktur – kritisk for både sivil og militær bruk.
- En ny handlingsplan mot hybrid krigføring, inkludert tiltak mot desinformasjon, cyberangrep og ulovlig vareimport.
- Bedre grenseforvaltning, kriseberedskap og beskyttelse av kritisk infrastruktur.

Med dette ser EU sine østlige regioner som et sikkerhetspolitisk forsterket førstelinjeområde.

2. Økte investeringer og ny finansieringsplattform

Den økonomiske satsingen samles rundt en ny finansieringsplattform:

- EastInvest, som skal mobilisere minst 28 milliarder euro i 2026–2027.
- Bedre tilgang til lån og mindre risiko for lokale bedrifter.
- Utvikling av regionale klynger innen teknologi, forsvar, bioøkonomi og energi.
- Vurdering av mer fleksible statsstøtteregler for å støtte utvikling i utsatte regioner.

Dette representerer ingen nye EU-budsjettmidler nå, men Kommisjonen antyder økte ressurser i neste langtidsbudsjett fra 2027.

3. Utnyttelse av lokale ressurser: bioøkonomi, energi og råvarer

Mange av de østlige regionene har betydelig økonomisk potensial:

- Økt utnyttelse av skog og biomasse for bioøkonomien.
- Videreutvikling av strategiske råmaterialer som litium, kobolt, nikkel og kobber – sentrale for EUs grønne industri.
- Utbygging av fornybar energi og full integrering av Baltikum i EUs kraftmarked.
- Tiltak for robust landbruk og generasjonsskifte i distriktene.

4. Transport, digital infrastruktur og fysisk tilknytning

Bedre mobilitet og digital tilgjengelighet er helt nødvendige for å styrke regionene:

- Modernisering av de viktigste TEN-T korridorene, herunder Rail Baltica og nye forbindelser til Ukraina og Moldova.
- Satsing mot “transportfattigdom” i rurale områder.
- Reduksjon av det digitale gapet gjennom fiber, 5G, cybersikkerhet og digital kompetanse.
- Et nytt Interreg-mål for regioner som har mistet grenseoverskridende samarbeid med Russland og Belarus.

5. Mennesker, tjenester og levende lokalsamfunn

Den mest alvorlige utfordringen er demografi. Enkelte regioner har mistet over 17 prosent av befolkningen det siste tiåret.

Kommisjonen foreslår tiltak for å stoppe fraflytting og styrke livskvaliteten:

- Bedre helse- og omsorgstjenester, inkludert mental helse.
- Boligpolitikk og ungdomstiltak som skal gjøre regionene mer attraktive.
- Integrering av minoriteter og tredjelandsborgere.
- Styrking av lokal kultur, medier, demokrati og kampen mot desinformasjon.

Fokus på sikkerhet – men uten nye midler

Meldingen inneholder få helt nye tiltak, men samler initiativer fra flere politikkområder og budsjettforslag i ett helhetlig rammeverk. Det gis ikke nye midler nå, en skuffelse for flere medlemsland, men Kommisjonen peker på at større økonomiske løft vil komme i neste MFF fra 2027.

Samtidig etableres EastInvest, og Kommisjonen ønsker å bruke statsstøtterepler, klyngeutvikling og flere sektortiltak til å mobilisere investeringer. Dette er et interessant tiltak for å hente ekstern finansiering til regionene.

Betydning for Norge

Mange av utfordringene i EUs østlige områder speiler situasjonen i Øst-Finnmark, særlig når det gjelder demografi, økonomi og sikkerhet. Flere deler av meldingen er derfor relevante for norske myndigheter:

- Sikkerhet og forsvar: Norge bør følge utviklingen av Eastern Flank Watch, European Air Shield og EUs arbeid mot hybride trusler. Dette er også viktig for NATO-samarbeidet og norsk forsvarsindustri.
- Transport og infrastruktur: Utviklingen av TEN-T og nye forbindelser i nord gjør dialog med Finland og EU sentral.
- Erfaringsoverføring: Norges erfaringer i Øst-Finnmark kan være av interesse for Kommisjonen. Samtidig bør Norge følge hva EastInvest gir av læring for investerings- og utviklingspolitikk i utsatte regioner.
- Interreg: EUs vurdering av et nytt Interreg-mål for østlige regioner kan påvirke de programmene Norge deltar i.

En ny giv i EUs østlige regioner?

Kommisjonens melding markerer et nytt kapittel i EUs politikk for sine østlige regioner. Tyngdepunktet flyttes tydelig mot sikkerhet, beredskap og demografisk motstandskraft, samtidig som økonomi, digitalisering og investeringer forblir sentrale virkemidler. For Norge innebærer dette viktige berøringspunkter innen sikkerhetspolitikk, regional utvikling og samarbeid i nordområdene. Det derfor vel verdt å følge EUs initiativer i denne regionen framover.

3. Industrial Accelerator Act – Made in Europe?

Den 4. mars la Kommisjonen endelig fram forslaget til en «Industrial Accelerator Act». Ordet endelig brukes ettersom Kommisjonen på grunn av interne uenigheter utsatt fremleggelsen en rekke ganger. Det har vært ryktet stor uenighet innad i Kommisjonen, spesielt på det som går på kriterier til «Made in EU». Altså krav til hvor stor del av produktet som skal være produsert i EU. Enkelte generaldirektorater har fryktet at slike krav kan være proteksjonistiske og gjøre det vanskeligere for EU å inngå handelsavtaler.

Til slutt ble det altså enighet internt i Kommisjonen og endelig framleggelse var 4. mars. Industrial Accelerator Act har tre deler som er viktige:

- Krav til europeisk innhold i offentlige anskaffelser og statsstøtte.
- Vilkår for utenlandske investeringer
- Raskere saksgang for å gi tillatelse til nye industriprosjekter.

Made in Europe = også Norge

Industrial Accelerator Act er blant lovforslagene de siste årene som har fått forholdsvis mye oppmerksomhet i norsk media. En av de store diskusjonene i Norge har vært hvorvidt EØS EFTA landene ville være en del av definisjonen i Buy European. I forslaget fra Kommisjonen ligger det inne at Norge havner innenfor det som defineres som «Union Origin», som vil si at norske produkter slik som aluminium og sement vil sidestilles med like produkter som er produsert i EU. I verste fall kunne altså norske produsenter i forslaget bli ekskludert fra å delta i offentlige anskaffelser.

Kommisær Stéphane Sejourne under framleggelsen av Industrial Accelerator Act.

Foto: [EERA](#)

Vilkår for utenlandske investeringer

Forslaget inneholder betingelser for utenlandske investeringer - spesielt fra tredjeland i sektorer som batterier, solcellepaneler, elektriske kjøretøy og råmaterialer. Reglene retter seg mot tredjeland som kontrollerer mer enn 40 prosent av produksjonskapasiteten innenfor et område.

Raskere planlegging – hva betyr det for plan- og bygningsloven?

Medlemslandene får i oppgave av Kommisjonen å identifisere og utpeke nasjonale industrielle akselerasjonsområder innen ett år etter at forordningen trer i kraft. Dette innebærer blant annet å vurdere om området kan styrke forsyningskjeder i strategisk viktige sektorer, øke produksjon og innovasjon i EU, støtte små og mellomstore bedrifter, og hjelpe mindre utviklede eller omstillingsregioner med å ta igjen forspranget. Det geografiske omfanget skal være tydelig definert, og landene skal «prioritere lokasjoner utenfor sensitive områder» og hensynta klimarisiko.

Når medlemslandene har utpekt et slikt område skal de:

- Legge til rette for hurtigsporstillatelser innenfor området
- Prioritere industriområder/brownfields
- Gjennomføre miljøvurdering for hele området
- Etablere: felles tillatelse som dekker standardkrav for alle prosjekter innenfor området

Dette skal forkorte prosjekttid og skape industriklynger med felles infrastruktur innen alt fra innovasjon til energiinfrastruktur. Det er opp til hvert enkelt medlemsland å utpeke slike områder. Alle land må utpeke minst ett slik akselerasjonsområde.

Forslaget fra Kommisjonen innenfor disse akselerasjonsområdene følger en lignende logikk som er sett i annen lovgivning slik som Net Zero Industry Act, Critical Raw Materials Act og det reviderte fornybardirektivet 2024. Det gjenstår fortsatt å vurdere presist hva forslaget til Industrial Accelerator Act har av betydning for kommunenes rolle innenfor arealplanlegging – og forholdet til plan og bygningsloven. Det er verdt å merke seg at det er forholdsvis strenge tidsfrister for tiltak innenfor akselerasjonsområder.

4. Mot nye statsstøtteregler i EU

4.1 Kommisjonen lanserer høring om nytt forslag til GBER

Den 25. februar lanserte Europakommisjonen en offentlig høring om forslaget til en revidert gruppeunntaksforordning (GBER). Innenfor EØS-avtalens virkeområde gjelder de samme statsstøttereglene som i EU, og det er EFTAs overvåkningsorgan (ESA) som

mottar notifikasjoner og godkjenner statsstøtte i Norge. Dagens GBER er innlemmet i EØS-avtalen, og en betydelig del av statsstøtten som gis i Norge – blant annet store deler av støtteordningene til Enova og Norges forskningsråd – tildeles etter disse reglene. Bare Innovasjon Norge rapporterte i 2022 at de utbetalte mellom 5 og 6 milliarder kroner i offentlig støtte til innovasjon, forskning og utvikling gjennom programmer som helt eller delvis faller inn under GBER.

Bakgrunnen for revisjonen

Dagens generelle gruppeunntak (GBER) utløper ved utgangen av 2026. Etter mange års erfaring med regelverket har Kommisjonen derfor satt i gang arbeidet med en omfattende oppdatering. Et sentralt mål for revisjonen er å forenkle regelverket gjennom å fjerne unødvendig kompliserende vilkår og inkludere typer støtte som Kommisjonen allerede har godkjent i enkeltsaker de senere årene.

Hovedendringene i det nye forslaget

I pressemeldingen som følger høringen, trekker Kommisjonen fram flere sentrale endringer sammenlignet med dagens GBER:

- *Forenklede vilkår for mindre støttebeløp:* Kommisjonen foreslår enklere regler for mindre støtte til spesifikke prosjekter og aktiviteter, som forskning og utvikling eller miljøtiltak, uavhengig av støttemottakers størrelse.
- *Styrket støtte til små og mellomstore bedrifter (SMB):* Forslaget åpner for mer fleksible risikofinansieringsinstrumenter og gunstigere skattetiltak, som samlet skal gjøre det enklere for SMB å få tilgang til kapital.
- *Enklere driftsstøtte til fornybar energi:* Regelverket skal gjøre det mer rettfram å gi driftsstøtte til fornybar energi, samtidig som den tillatte støtten økes.
- *Bidrag til å håndtere boligkrisen:* Kommisjonen foreslår oppdaterte bestemmelser som åpner for økt støtte til energieffektivisering i boliger.
- *Styrket rammeverk for forskning, utvikling og innovasjon:* Ett av de mest omtalte punktene er at forbudet mot å gi støtte til «foretak i vanskeligheter» skal avgrenses. Kommisjonen signaliserer at den er åpen for å inkludere flere unntak for oppstartsbedrifter, slik at disse kan motta støtte selv om de teknisk sett anses å være i vanskeligheter. Dette er særlig relevant for norske myndigheter og aktører

i det norske oppstartsmiljøet, som lenge har ment at dagens regler er for restriktive. Kommisjonen vil i tillegg revurdere selve definisjonen av «foretak i vanskeligheter» i lys av det pågående arbeidet med å revidere retningslinjene for krise- og omstrukturingsstøtte.

- *Økt støtte til opplæring og omskolering:* Regelverket skal gi større handlingsrom for støtte til kompetansehevende tiltak, blant annet innen digitale ferdigheter og STEM-fag.
- *Klarere og mer fleksible regler for flyplass-støtte:* Den maksimale størrelsen på flyplasser som kan motta driftsstøtte økes, noe som gir flere regionale flyplasser muligheten til å falle inn under GBER.
- *Presisering av regler for finansielle instrumenter:* Kommisjonen foreslår tydeligere rammer for støtte som gis via finansielle mellomledd, som investeringsfond og banker.
- *Forenklete kostnadsalternativer:* Nye regler åpner for bruk av faste finansieringsbeløp, enhetskostnader og engangsutbetalinger i stedet for å kreve full dokumentasjon av alle faktiske kostnader.
- *Fjerning av evalueringsplikt for store støtteordninger:* Kommisjonen foreslår å avskaffe kravet om evaluering av støtteordninger med store budsjetter, som et tiltak for å redusere administrative byrder.

Omfang og reaksjoner

Utkastet til ny GBER er betydelig mer omfattende enn sin forgjenger. Dokumentet er på hele 147 sider uten vedlegg, sammenlignet med 69 sider i den opprinnelige versjonen fra 2014 (i et noe annet format). Det er derfor ventet delte meninger om hvorvidt Kommisjonen faktisk har lyktes med ambisjonen om å forenkle regelverket.

Videre prosess

Høringen er åpen fram til 23. april 2026, og både nasjonale myndigheter, næringslivsaktører og andre berørte parter oppfordres til å komme med innspill. Prosessen er svært relevant for Norge og du kan lese nærmere omtale av dette på [Nærings- og fiskeridepartementets](#) nettsider.

4.2 Kommisjonen med høring om nytt regionalstøttekart

Den 23. februar la [Kommisjonen ut en såkalt «Call for evidence»](#) for å oppdatere dagens regionalstøttekart. EØS-avtalen åpner for statsstøtte for å styrke den økonomiske utviklingen i områder med særskilte utfordringer. Målet er å fremme utvikling i distriktene og samtidig sikre like konkurransevilkår i EØS. Dagens område som kvalifiserer til regionalstøtte, dekker 25,48 prosent av Norges befolkning.

Dagens ordning

Norges nordligste fylker, Nordland samt Troms og Finnmark, er inkludert in sin helhet i dagens støttekart. I tillegg er deler av de følgende fylkene inkludert på kartet: Agder; Innlandet; Møre og Romsdal; Rogaland; Trøndelag; Vestfold; Telemark; Vestland; og Buskerud.

Kartet spesifiserer også maksimale støtteintensiteter for regional investeringsstøtte i de støtteberettigede områdene, alt etter størrelsen på foretakene. I tynt og svært tynt befolkede områder (forhåndsdefinerte 'c'-områder) får den maksimale støtteintensiteten for store foretak ikke overstige 20 % av støtteberettigede investeringskostnader. På tynt befolkede øyer (ikke-forhåndsdefinerte 'c'-områder) får den ikke overstige 10 %. Støtten til små og mellomstore bedrifter kan økes med henholdsvis opptil 20 prosentpoeng og 10 prosentpoeng for begge type områder.

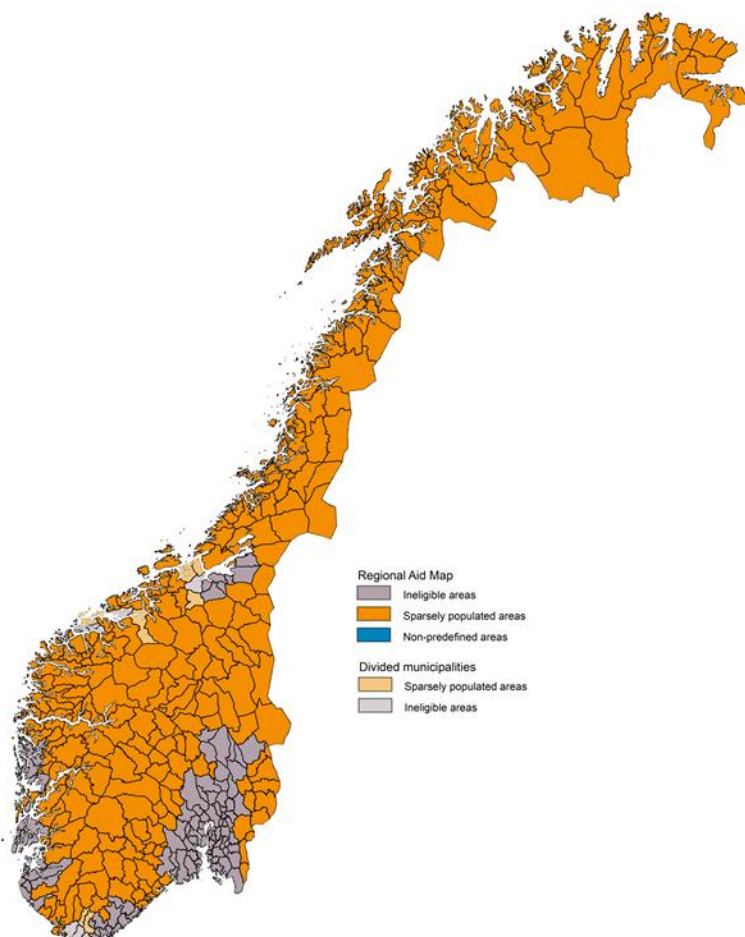
Hva ønsker Kommisjonen?

De nye støttekartene skal gjelde fra 1. januar 2028 og målet er å oppdatere kartene i henhold til Eurostats oppdaterte statistikk om sosioøkonomiske forhold. Målet er at de oppdaterte kartene skal være proporsjonale og at støtte gis til spredbygde områder som er i størst behov for slik støtte. Slik sett fremstår oppdateringen i all hovedsak som en teknisk endring av dagens støttekart.

Under revisjonen støttekartet i 2020 redegjorde daværende Distrikts- og digitaliseringsminister Linda Hofstad Helleland i Stortingets Europautvalg. Statsråden [understreket at revisjonen](#) er «en veldig viktig sak for Distrikt-Norge».

Kommisjonens «call for evidence» ble avsluttet 23. mars, men det vil gjennomføres en offentlig høring når forslag til nytt regelverk er klart. Dette er viktig for norske aktører å følge med på.

Annex III(a) and (b) – Graphic illustrations of the eligible areas

Dagens norske regionalstøttekart. Grafen er utarbeidet av [EFTAs overvåkningsorgan ESA](#).

5. EU ønsker å regulere korttidsutleie. Hvordan skal det skje?

Boligpolitikk har blitt stadig viktigere i EU de siste årene. Ursula von der Leyen utnevnte danske Dan Jørgensen til kommisær med ansvar for energi- og boligpolitikk i sin andre Kommisjon. Kommisær Jørgensen fikk i oppdrag fra Kommisjonspresidenten, forholdsvis raskt å komme med løsninger og tiltak for den europeiske boligkrisen.

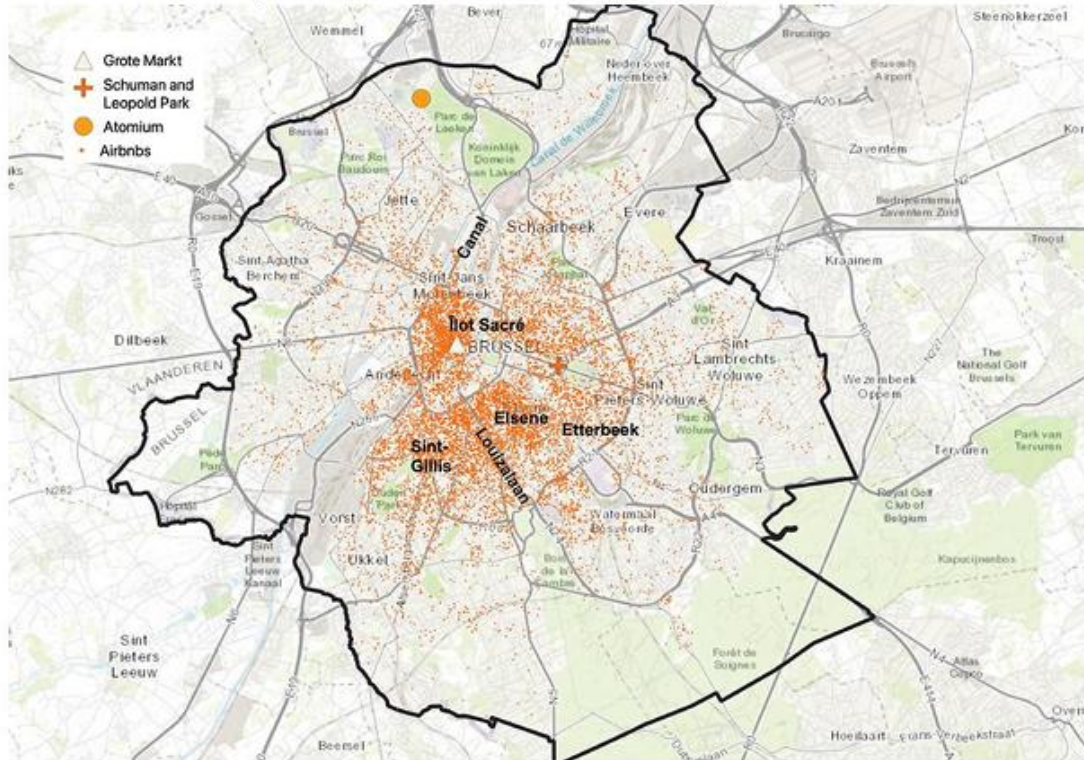
EU har i all hovedsak identifisert fire løsninger – for å bøte på at prisene skyter i været og at det bygges for lite boliger:

- *Øke tilbudet:* Målet er å styrke byggebransjen, kutte i unødvendige regler og byråkrati – samt fremme mer bærekraftige boliger. Målet med mer bærekraftige boliger er å redusere utslipp fra sektoren og bygge mer energieffektive boliger.
- *Mobilisere investeringer:* Dette punktet ønsker å tilrettelegge for mer offentlig og privat kapital til boligprosjekter.
- *Fremme reformer:* Et viktig tiltak vil være å hindre boligspekulasjon – at rike utbyggere kjøper opp boliger for så å leie de ut, eller bare la de stå tomme. Et annet element som pekes på som viktig er korttidsutleie – også kjent som AirBnB utleie.
- *Støtte til de samfunnsgruppene som trenger det:* Sikre at svake husholdninger har en «rett» til bolig og hjelpe unge inn på boligmarkedet.

Regulering av korttidsutleie – hva vet vi om slik utleie?

Det finnes faktisk ikke ekstremt mange studier om effektene korttidsutleie har på boligpriser. En av de mer interessante studiene finnes derimot fra Brussel by – og er [utarbeidet av Vrije Universiteit Brussel](#). Den tar for seg hvordan de siste ti årene, med en sterk økning preger Brussel (som har forholdsvis mange turister). Studien finner at det er fire typer utleiery: profesjonelle, investorer, tilfeldige og de som leier ut enkeltrom. Det kanskje mest interessante med studien er hvor AirBnB annonser er lokalisert. Disse er i all hovedsak tilknyttet områder i Brussel som er sentrumsnært, eller i typiske områder som er dominert av middelklassen i Brussel.

Figure 1. Spatial distribution of Airbnb listings in the BCR

Oversikt over korttidsleie i Brussel. Legg merke til det klare skillet mellom byens mer velstående deler og mindre velstående deler.

I disse områdene er det en økning i boligprisene, som til en viss grad kan forklares med en økning i korttidsutleie. Områder som derimot har innslag av lavinntektsfamilier (Molenbeek, Anderlecht, Scharbeek) er i mye mindre grad utsatt for korttidsutleie. Som til en viss grad er naturlig, da ingen reiser på ferie for å bo i et «skummelt» område av en storby. Ei heller er interessen spesielt stor i å bo i mer «suburbia» områder, som Watermal Boisfort eller Woluwe.

Studien finner dermed at i Brussel by, så er det middelklassen som opplever økt konkurranse og boligpriser av korttidsleie. Effektene er dermed en form for gentrifisering av disse nabolagene. Studien kommer med ni tiltak myndigheter kan gjøre for å hindre at korttidsutleie får negative konsekvenser:

- *Obligatorisk registrering av korttidsutleie* – Før det blir tillatt å tilby må både utleiere og eiendommene registreres.

- *Begrensning av flere annonser per utleier* – Ved å begrense hver utleier til én adresse, hindrer dette politikken at en vert tilbyr flere eiendommer på korttidsleieplattformer.
- *Forbud mot korttidsutleie* – Dette innebærer å forby eller begrense nye registreringer for korttidsutleie i bestemte områder. Slike tiltak er for eksempel prøvd i enkelte spanske byer.
- *Begrensning av antall utleiedager* – Tiltaket setter et tak på hvor mange dager per år en eiendom kan leies ut.
- *Skatteavtaler og skattehåndheving på korttidsleieplattformer* – avtaler mellom byer og utleieplattformer gjør det lettere å håndheve ulike typer skatter.
- *Innføring av høyere og mer styrende skatter* – Med mål om å avskrekke konvertering av boliger til korttidsutleie reduserer denne tilnærmingen fordelene ved slik ombruk. Foreslåtte metoder inkluderer lineære og progressive (konvekse) skattesystemer.
- *Tiltak mot digital diskriminering* – Mulige tiltak inkluderer krav om “Instant Booking”-funksjon, anonymisering av navn og bilder i den første bestillingsfasen, og utestenging av diskriminerende verter fra plattformene.

Kommende lovgivning – «[affordable housing act](#)»

Kommisjonen på sin side jobber også med å følge opp lovnaden om å regulere korttidsleie. Den 6. mars kom de med en såkalt «Call for evidence», som nettopp søker innspill for å regulere korttidsutleie i større grad. Målet er å skape mer klarhet i EU lovgivning for hva som er lovlig av korttidsutleie. Videre er et mål å skape bedre indikatorer for hvilken effekt slik utleie har på boligprisene. Kommisjonen ser for seg et endelig forslag til ny lovgivning i fjerde kvartal 2026.

Lengre ned i nyhetsbrevet kan du lese mer om en studie som viser hvordan boligkrisen i EU preger de forskjellige generasjonene.

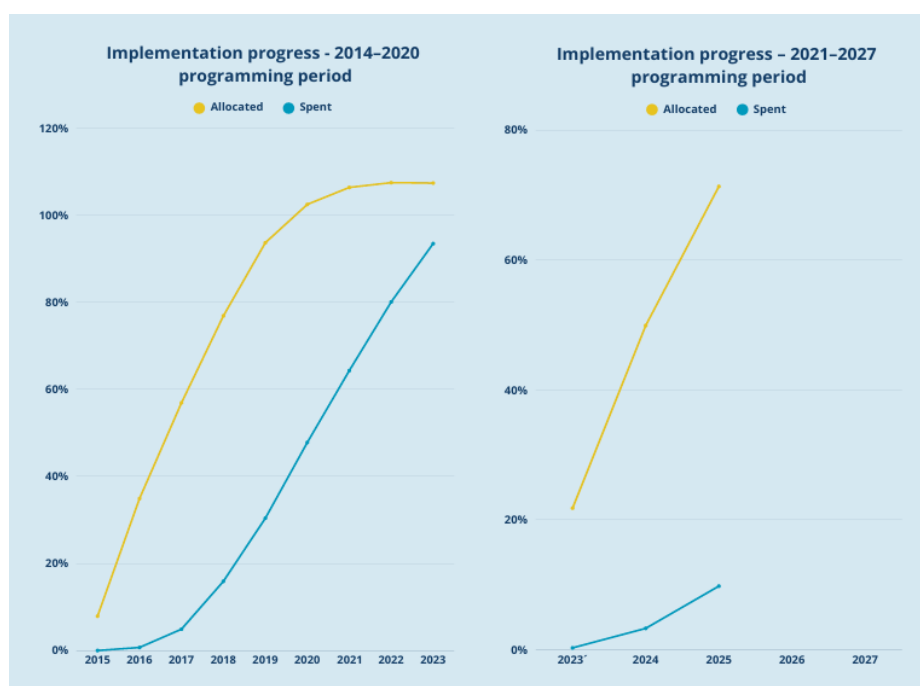
6. Interreg – 70 prosent av midlene er fordelt

Interreg-programmet – [Interact](#), gir hvert år ut rapporten «[State of Interreg](#)». Rapporten gir en fin oversikt over hva status er for Interreg-programmene. I desember 2025 hadde Interreg-programmene:

- Fordelt om lag 7,5 milliarder euro
- Til nesten 6000 prosjekter som var i ferd med å implementeres i hele Europa.

Tallene for EUs regionalpolitikk viser at de andre (større) programmene har hittil hatt betydelig tregere etterspørsel etter midler. Dette kan også forklares med at RRF midlene har krav om at de må brukes innen 2027, mens det er en større tidsmargin for midlene i EUs regionalpolitikk.

Sammenlignet med perioden 2014-2020 har Interreg-programmene fordelt midler i raskere grad i denne perioden. Selvfølgelig er det vanskelig å sammenligne presist, da det var forskjellige programmer i forrige periode.

Oversikt over midler som er brukt i Interreg 2021-2027 og det som er planlagt brukt i forhold til forrige programperiode.

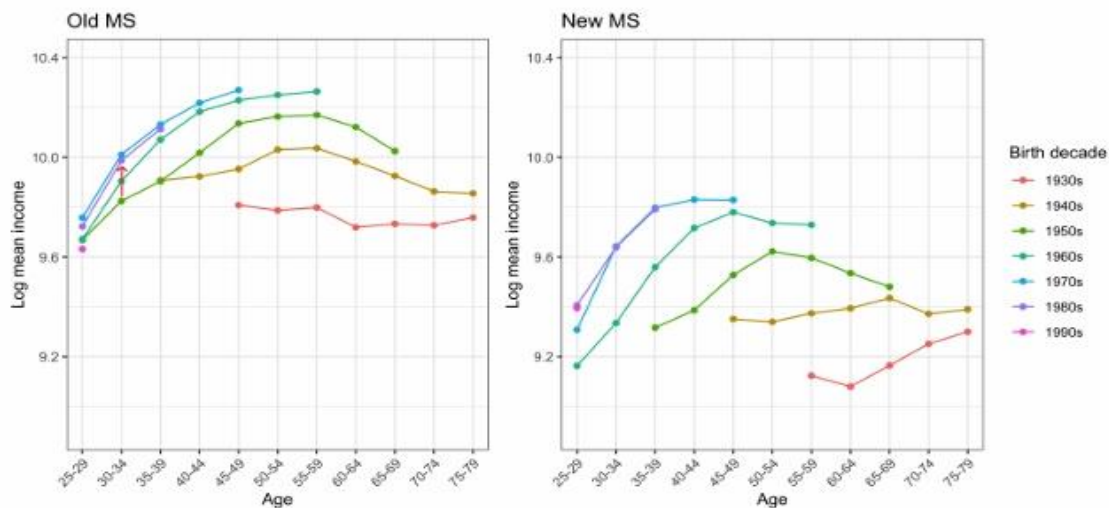
Rapporten gir også en oversikt over hva status er i de forskjellige programmene. For norske aktører er selvfølgelig [nettsiden Interreg.no](#) et fint nettsted for å se etter mulige prosjekter en kan søke på.

7. Boligpolitikk hva betyr det for forskjellige generasjoner?

Intergenerasjonell rettferdighet handler om hvordan ulike generasjoner møter muligheter og utfordringer i et Europa preget av demografiske endringer. For å forstå disse forskjellene publiserte EUs forskningssenter (Joint Research Centre) en rapport den 15. Desember 2025, som sammenligner ulike generasjoner på samme alder og viser hvordan samfunnsendringer gir ulike muligheter til hver generasjon.

Yngre generasjoner i medlemsland av EU før utvidelsen i 2004 går inn i arbeidslivet med svakere inntektsvekst enn generasjonene før dem. For personer mellom 25 og 35 år har inntektene stått stille eller falt tidlig i karrieren. Dette gjør det vanskeligere for unge å eie bolig. Samtidig har eldre aldersgrupper hatt den sterkeste veksten over tid. Dette gjør det utfordrende for unge å etablere seg i boligmarkedet.

FIGURE 2. Log of mean net disposable individual income over the life course by cohort (unweighted average for selected EU Member States).

Note: Data is available for sample of EU15 countries (BE, DE, DK, IT, SE) from 1986 to 2019 and new Member States (CZ, SI) from 1996 to 2019. The red arrow represents the cohort shift in income at age 30-34.

Source: Own calculations based on Luxembourg Income Study (LIS) data.

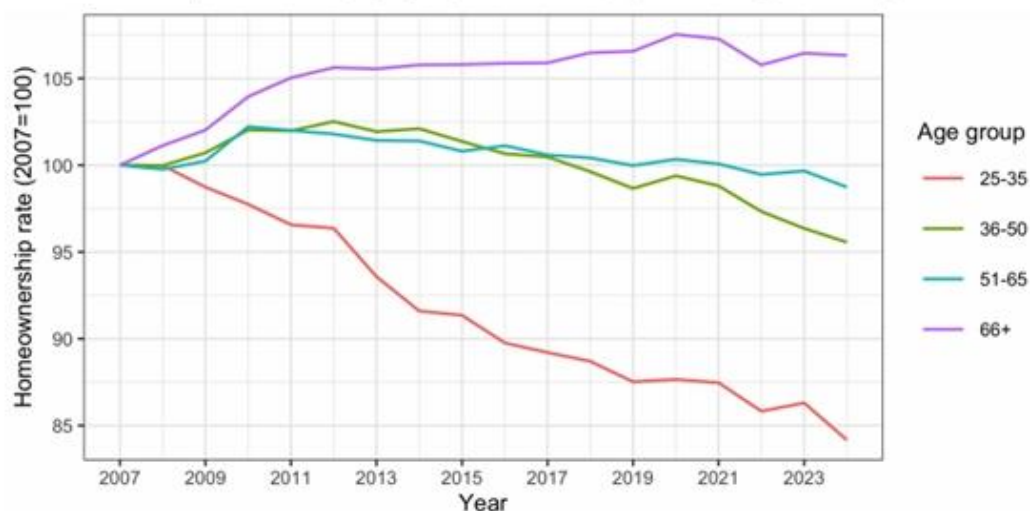
Unge har i dag mindre midler tilgjengelig til å investere i egen bolig.

Boligprisene i Europa har økt raskt, og etter finanskrisen ble det strengere krav for å få lån. Dette har gjort at færre unge eier bolig i dag enn tidligere. Mange møter et leiemarked der kontrakter er dyrere enn før. I byene er leien spesielt høy, og en stor andel unge må bruke en betydelig del av inntekten på bouthgifter. Dette gjør unge som leier mer sårbare. Eldre eier oftere og kan lettere dra nytte av prisveksten

Hvordan unge bor har også endret seg. En større andel i slutten av tjueårene bor alene, noe som gjør bouthgifter vanskeligere å håndtere fordi de ikke deles. Senere tilgang til bolig og presset økonomi påvirker også andre valg. Flere unge utsetter å få barn. Boforhold og økonomi trekkes frem som forhold som spiller inn i slike valg.

Unge generasjoner i Europa møter større utfordringer enn tidligere, både på arbeidsmarkedet og i boligmarkedet. Inntektene vokser svakere, flere har større sannsynlighet for å havne i lavtlønte yrker, fattigdom og flere møter økende ulikhet i egen generasjon. Samtidig eier færre bolig, mens flere presses inn i et dyrt leiemarked, særlig i byer og tettsteder. Rapporten understreker derfor behovet for et tydelig intergenerasjonelt perspektiv i politikken.

FIGURE 6. Homeownership rate (index) by age groups, 2007=100 (population weighted average).

Note: Data is available for sample of EU Member States (no data for HU, HR and MT) from 2007 to 2024.

Source: Own calculations based on EU-SILC data.

Andelen unge som eier egen bolig er fallende, og det forholdsvis raskt i for de i alderen 25-35 år.

Det foreslås flere tiltak som kan styrke unges situasjon:

- Målrettet støtte til yngre generasjoner for å komme inn i boligmarkedet.

- Digitale løsninger som gjør utdanning mulig uten fysisk oppmøte.
- Støtte utdanning- og jobbmuligheter i regioner uten et presset boligmarked.
- Bedre transportmuligheter for å sikre tilgang til muligheter og tjenester utenfor bysentre.
- Redusere betydningen av boligeierskap for formue ved å endre skattefordeler eller styrke andre spare- og investeringsmuligheter.
- Gi familievennlige boliger eller økonomisk støtte når eierskap er vanskelig.
- Systematisk vurdere hvordan politikk påvirker forskjellige generasjoner.

8. EUs regionalpolitikk – største revisjon siden 1990-tallet. Hva er fallgruvene?

EUs regionalpolitikk står overfor den største omleggingen siden 1990-tallet. Endringene ses i all hovedsak ut til å presses fram om et ønske fra toppen av Kommisjonen om å få til større endringer i EUs budsjett. Målet er å øke EUs konkurransekraft og gjøre det mer fleksibelt.

For EUs regionalpolitikk er det et forslag fra Kommisjonen å legge dette politikkområdet inn sammen med landbrukspolitikken i såkalte «Nasjonale og regionale partnerskapsplaner» (NRPP). Forslaget har møtt stor motstand fra det regionale nivået i EU som frykter at de vil bli «overkjørt» og «glemt» i utformingen av de nasjonale planene.

Parlamentets budsjettkomite [fikk i mars i år utarbeidet en større rapport som tar for seg utfordringene ved NRPP](#). Rapporten er utarbeidet av Jacques Delors instituttet og Centre for European Policy Studies (CEPS). Rapporten kommer med seks problemstillinger de mener forslaget til NRPP må løses – hvis det faktisk skal være en forbedring:

1. Integrere målsetningen om territoriell utjevning i NRPP: Rapporten peker på at målet om territoriell utjevning er lite spesifisert i forslaget til NRPP. Et stort forbedringspotensial er å lage spesifikke målsetninger for territoriell utjevning, samt gjennomføre såkalte «territorielle analyser». Disse analysene vil kunne gi

bedre grunnlag for å vurdere hvilke tiltak som kan gjennomføres for å sikre en bedre samhørighet i EU. For eksempel peker rapporten på at «retten til å bli/the right to stay» er en målsetning som kan være viktig i territoriell utjevning.

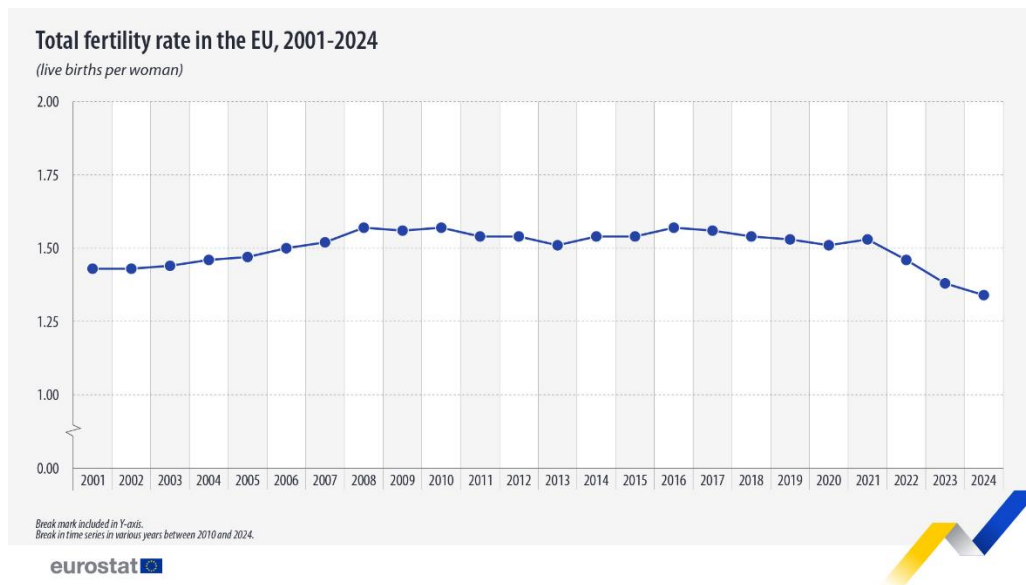
2. Rollen til lokalt og regionalt nivå i styringen av programmene: I studien gjennomført for parlamentet er også den manglende involvering av lokalt og regionalt nivå løftet fram som et problem. Det foreslås to mulige løsninger på dette. Det ene er en såkalt «regional utsjekk», som skal sikre at prinsippet om subsidiaritet respekteres. Altså at regionen blir involvert i prosjekt og programutforming. En annen mulighet er å introdusere «regionale målsetninger» - altså knytte EUs egne mål i NRPP mot det regionene i EU har i forvaltningsansvar. Dette vil gi hver enkelt region en mulighet til å løse sine egne interne problemer – samtidig som det knyttes mot EUs egne større mål.
3. Øremerking av midler – men fortsatt fleksibilitet: I dagens forslag til NRPP ligger det inne et forslag om å øremerke ti prosent av midlene til distriktsutvikling. Forfatterne av rapporten foreslår istedenfor at disse midlene heller øremerkes til «lokale utviklingsstrategier». Altså at midlene ikke øremerkes distriktstiltak, men heller går til lokal administrasjons egne vurderinger. Samtidig så foreslås det å holde igjen penger til midtveisevalueringen av regionalpolitikken er gjennomført. Dette skal hindre at penger brukes for tidlig i programmet.
4. Utfordringer ved ytelsesbasert modell: Den resultatbaserte tilnærmingen i NRPP løser flere svakheter ved RRF (for eksempel ved å harmonisere resultatindikatorer). Likevel kan den i starten øke administrativ kompleksitet, og uklare revisjonsregler kan føre til større utfordringer med å få prosjekter i gang. Rapporten peker på at Kommisjonen må ha svært tydelig og klar veiledning fra dag en av programmet.
5. Uklare synergier til konkurranseevnefondet: NRPP har enkelt forslag til hvordan det kan sikres synergier til konkurranseevnefondet. Dog mener forfatterne av rapporten at dette ikke er godt nok. Det bør for eksempel legges inn fortsatt krav om smart spesialisering og utnytte lærdommene fra interregionale innovative investeringsprosjekter (I3). Det bør også legges opp til en ordning som gir mulighet for finansiering både fra NRPP og konkurranseevnefondet – for å sikre en «harmonisk utvikling» mellom de to programmene.

6. Parlamentets rolle: Avslutningsvis peker rapporten på et kjempestort problem med dagens forslag – som er at parlamentet i all hovedsak er frakoblet hvordan midlene brukes. Dette må rettes opp for å sikre at parlamentet har en ordentlig oversikt. For eksempel kan det legges opp til implementeringsdialog som kan holdes to ganger i året mellom alle ansvarlige aktører.

9. Europa – mot store demografiske utfordringer?

Det å få barn og ha barn kan gi mange gleder. Samtidig er det viktig for Europa at unge i dag får flere barn, da de store barnekullene født etter andre verdenskrig en dag skal ut i pensjon. Slik sett er det dyster lesning at det fødes stadig færre barn i Europa – ifølge [Eurostat](#).

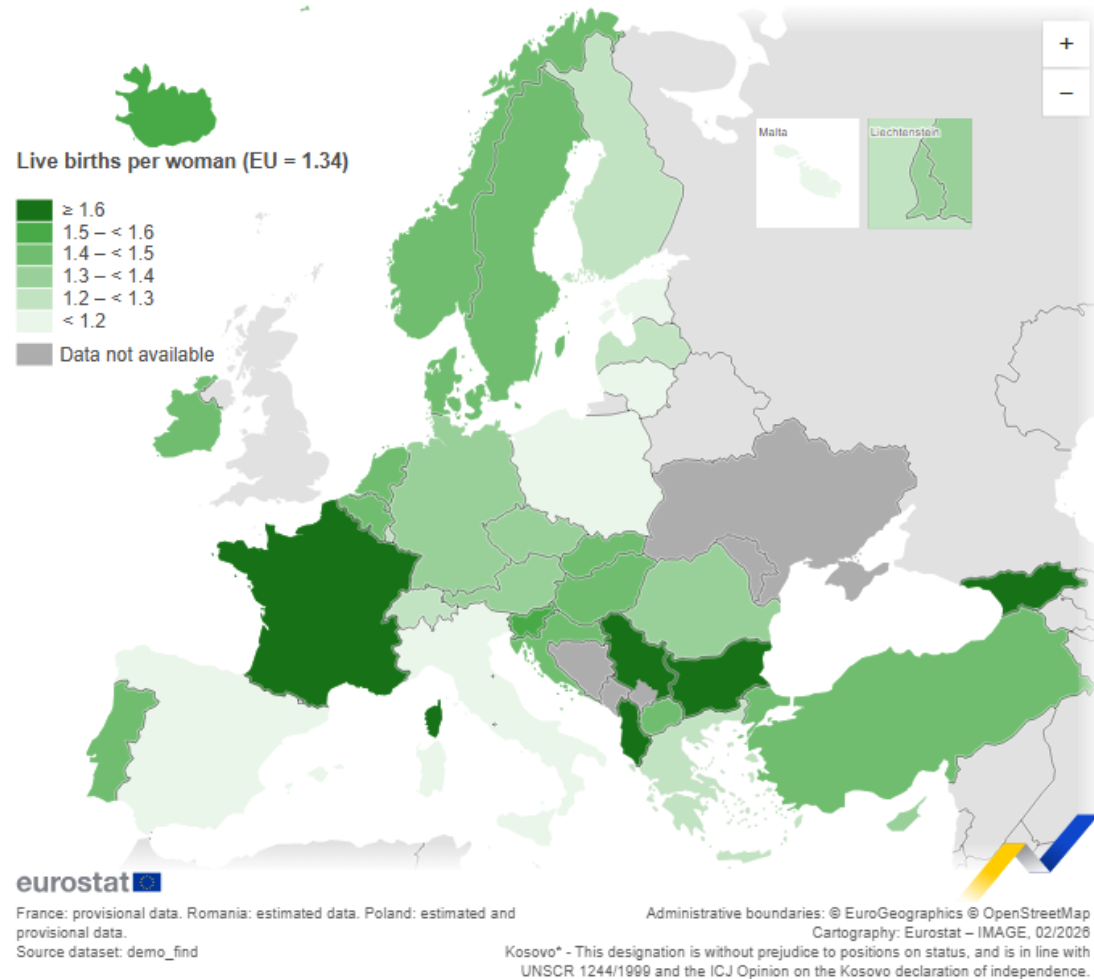

Det er fallende barnekull i EU. Spesielt bekymringsverdig er den sterke nedgangen siden Covid-pandemien.

I 2024 hadde Bulgaria den høyeste samlede fruktbarhetsraten i EU med 1,72 fødte per kvinne, etterfulgt av Frankrike med 1,61 og Slovenia med 1,52. Til sammenligning hadde Malta den laveste fruktbarhetsraten med 1,01 fødte per kvinne, sammen med Spania på 1,10 og Litauen på 1,11. Både Italia og Spania har over lengre periode, nesten siden finanskrisen i 2008 hatt forholdsvis lave fødselstall.

Total fertility rate, 2024

(live births per woman)

Hvordan skal Europa takle en framtid med færre unge i arbeidsfør alder?

Eldre lever lenger enn før, samtidig som fødselstallene faller. Denne utviklingen påvirker hvordan langtidsomsorg fordeles mellom generasjonene – og utfordrer dagens modeller for uformell omsorg.

Et nytt «[science-for-policy](#)»-notat analyserer hvordan endringer i befolkningens alderssammensetning påvirker hvem som gir og mottar omsorg. Funnene peker på at antallet tilgjengelige uformelle omsorgsgivere er i ferd med å falle, og at denne utviklingen vil fortsette. Det betyr at dagens yngre voksne sannsynligvis vil møte en tynge omsorgsbyrde når de selv blir middelaldrende, samtidig som de kan risikere å få mindre støtte i egen alderdom.

Notatet understreker behovet for større rettferdighet mellom generasjonene. Det krever både en mer balansert fordeling av omsorgsansvar og bedre støtteordninger for omsorgsgivere. Arbeidspolitikken må legge til rette for at folk kan kombinere betalt arbeid med omsorgsoppgaver, samtidig som man sikrer deres helse og livskvalitet og reduserer kjønns- og sosiale forskjeller.

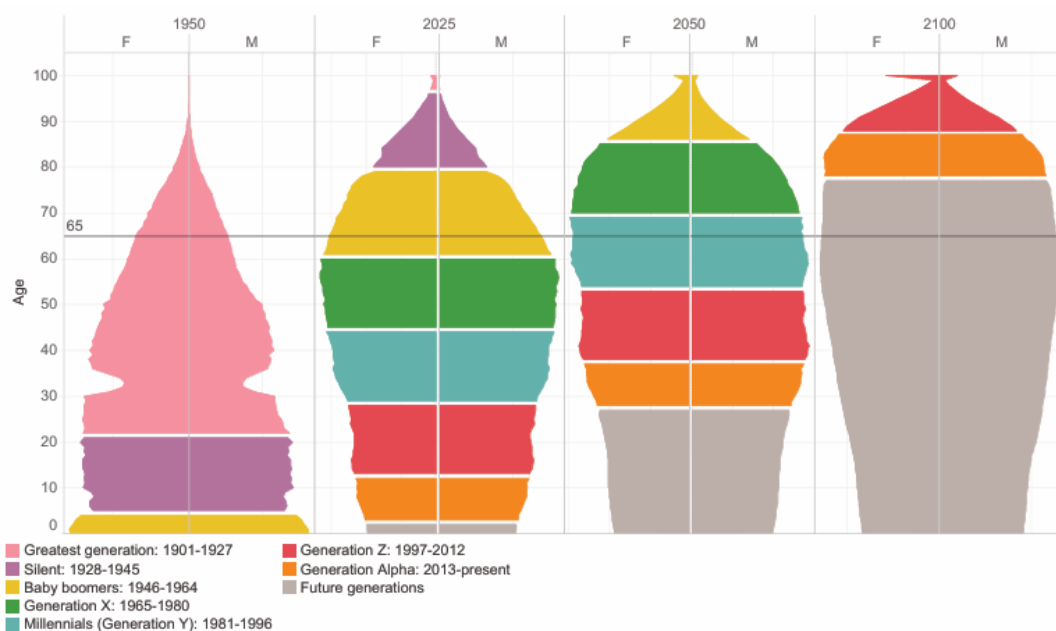
For å møte de voksende behovene oppfordres beslutningstakere til å styrke de formelle omsorgstjenestene. Det innebærer mer hjemmebasert omsorg, bedre lokalsamfunnstjenester og kapasitet i institusjonsomsorgen. Samtidig må disse tjenestene integreres bedre med uformell omsorg og øvrige helse- og sosialtjenester.

Rapporten fremhever at en personorientert tilnærming bør ligge til grunn: omsorgen må koordineres og tilpasses hver enkelt gjennom hele livsløpet – fra voksen alder til høy alderdom.

Informal care remains a significant component of long-term care provision in the EU.

systems, with implications for public finances.

Figure 1 – Population pyramids for the EU27 for the years 1950, 2025, 2050 and 2100, by generation and sex

Source: UNDESA WPP 2024 data for 1950; Eurostat population data (demo_pjan) for 2025; and Eurostat population projections (proj_23np) for 2050 and 2100

10. New European Bauhaus Festival den 9.-13. juni

Den 9. til 13. juni holdes New European Bauhaus festival i Brussel. Det er tredje gang denne festivalen holdes i Brussel og er en unik mulighet til å lære om New European Bauhaus. Det gir en innsikt i prosjekter, samtidig som en får muligheten til å skape et nettverk for framtidige utlysninger.

Årets festival vil sette søkelys på rimelige boliger og boligpolitikk. Programmet begynner å bli klart og [kan du lese mer om her](#). Utlysninger tilknyttet for eksempel Horisont Europa under «New European Bauhaus label» er tilgjengelig for norske aktører.

Vi håper å se mange norske deltakere på årets festival!

Takk til Marte Christophersen Haugen og Dunia Zeinalzadeh for bistand til årets første nyhetsbrev!